

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 169/2011-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. júna 2011 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. J. L., K., zastúpeného Mgr. T. H. advokátom a konateľom spoločnosti I., s. r. o., K., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 4 Co 239/2010-160 zo 16. decembra 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. J. L. o d m i e t a z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. marca 2011 faxom doručená a 21. marca 2011 písomne doplnená sťažnosť Ing. J. L., K. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného Mgr. T. H. advokátom a konateľom spoločnosti I., s. r. o., K., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy

Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 4 Co 239/2010-160 zo 16. decembra 2010 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“).

Zo sťažnosti a z k nej pripojených príloh vyplýva:

«1. *Krajský súd... rozsudkom zo... 16. december 2010, č. k. 4Co/239/2010-160, čiastočne potvrdil rozsudok Okresného súdu Košice II zo... 26. júna 2007, č. k. 19C/304/2000-101, ktorým ma súd prvého stupňa zaviazal zaplatiť žalobcovi... sumu 30 618 Sk.*

2. *Rozsudok Krajského súdu... v celom rozsahu napádam touto sťažnosťou, pričom tvrdím, že ma ukracuje na mojich ústavných právach, pretože odvolací súd sa nevysporiadali s mojou argumentáciou obsiahnutou v mojich vyjadreniach pred súdom prvého stupňa a v odvolaní.*

3. *V prvom rade sa súdy dostatočne nezaoberali mnou vznesenou námietkou premlčania žalobcom uplatneného nároku. Mám za to, že v prípade, ak by aj žalobcom uplatnený nárok bol dôvodný, dvojročná premlčacia doba začala pre jednotlivé sumy zodpovedajúce žalobcom nezrazených preddavkov na daň plynúť nasledujúci deň po výplate alebo pri pripísaní mzdy v prospech môjho účtu a uplynula najneskôr dňom 31. január 2000...*

4. *Súčasne súdy nedostatočne a nesprávne vyhodnotili skutočnosti, vyplývajúce z vykonaných dôkazov. Žalobca ako zamestnávateľ, t. j. platiteľ príjmu neplnil riadne svoje povinnosti vyplývajúce zo zákona č. 286/1992 Zb. o daniach z príjmov v znení platnom a účinnom pre zdaňovacie obdobie v roku 1997 (ďalej len „zákon“), a to najmä nezahrnul do základu dane z príjmov zo závislej činnosti všetky príjmy {aj nepeňažné} podľa zákona, nezrazil preddavky na daň z príjmov zo závislej činnosti zo zdaniteľnej mzdy v správnej výške a tieto preddavky na daň z príjmov zo závislej činnosti a funkčných požitkov v správnej výške a v zákonom stanovenom termíne neodviedol správcovi dane. Táto skutočnosť je významná najmä z dôvodu, že nepeňažné plnenie, ktoré spočívalo v užívaní bytu, mi bolo poskytované na základe platnej a účinnej zmluvy o nájme bytu uzatvorenej*

dňa 27. marca 1997 medzi právnym predchodcom žalobcu ako prenajímateľom a zamestnávateľom a mnou ako nájomcom. Teda zamestnávateľ odo dňa vzniku nájmu vedel o poskytovaní nepeňažného plnenia v môj prospech... ktoré bol povinný zahrnúť do základu dane z príjmov zo závislej činnosti...

5. V danej veci súdy bez bližšieho odôvodnenia v rozsudkoch vec nesprávne právne posúdili, keď uzavreli, že som povinný plniť žalobcovi, a to titulom bezdôvodného obohatenia podľa § 454 Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov, ktoré som mal získať na úkor žalobcu tým, že žalobca zaplatil „za mňa“ správcovi dane sumu vo výške 30 618 Sk s príslušenstvom na základe platobného výmeru, ktorým správca dane dodatočne predpísal žalobcovi zaplataenie nedoplatku na dani z príjmov zo závislej činnosti a funkčných požitkoch za rok 1997...

6... V súdmi prejednávanom prípade... chýba priama povinnosť dlžníka (zamestnanca) plniť správcovi dane (veriteľovi)... Na základe uvedeného možno uzavrieť, že porušenie povinnosti uloženej žalobcovi, resp. jeho právnemu predchodcovi daňovými právnymi predpismi, a to zraziť preddavky na daň v správnej výške a odvieť ich správcovi dane včas, nemôže založiť vznik zodpovednosti za bezdôvodné obohatenie daňovníka (zamestnanca) na úkor platiteľa dane (zamestnávateľa), keď daňovník nemôže žiadnym spôsobom ovplyvniť plnenie uvedených povinností platiteľom dane; povinnosť zrážok evidentne nie je povinnosťou zamestnanca...

9. Zákonodarca počítajúc z uvedenými situáciami výslovne upravil v ustanovení § 40j ods. 2 zákona možnosť dodatočného zrazenia dane platiteľom dane daňovníkovi, pričom stanovil, že v prípade, ak platiteľ dane nezrazil u daňovníka preddavok v určenej výške, môže daň dodatočne zraziť za uplynulé zdaňovacie obdobie najneskôr do 31. marca nasledujúceho roka. V tomto prípade najneskôr do 31. marca 1998. Táto lehota má charakter prepadnej (prekluzívnej) lehoty s uplynutím, ktorej je spojený zánik akéhokoľvek nároku na dodatočne zrazenie dane platiteľom dane daňovníkovi. Navyiac uvedené pravidlo má aj výrazný súkromnoprávny presah, práve čo do vzťahu platiteľa dane a daňovníka v prípade možnosti dodatočného zrazenia dane, keď jasne a zrozumiteľne stanovuje zánik nároku, čo vylučuje akúkoľvek možnosť vzniku bezdôvodného obohatenia na strane zamestnanca ako daňovníka, v prípadoch keď je platiteľ dane neskôr správcom dane donútený daň zaplatiť. V súvislosti s takto platiteľom dane na základe dodatočného

predpisu zaplatenou sumou je potrebné uviesť, že zaplatená suma, čo do výšky zodpovedajúca nezrazeným preddavkom na daň už má aj povahu určitej sankcie pre zamestnávateľa; k uvedenému záveru možno dôjsť výkladom ustanovenia § 68 zákona SNR č. 511/1992 Zb. v znení neskorších predpisov v spojení s ustanoveniami § 40j, ktorého nadpis v znení „Zodpovednosť platiteľov dane z príjmov zo závislej činnosti a funkčných požitkov“ napovedá o účele uvedených ustanovení.

10. Na základe uvedených skutočností možno konštatovať, že uplynutím 31. marca 1998 zanikla aj povinnosť zamestnanca strpieť zrážky preddavkov na daň zo svojich príjmov, a ak v období po 31. marci 1998 žalobca zaplatil správcovi dane nedoplatok dane na základe dodatočného predpísania dane plnil len svoju povinnosť. Uvedené bez ďalšieho vylučuje aplikáciu § 454 Občianskeho zákonníka...

11. Dodatočným zaplatením nedoplatku dane žalobcom nemohol a ani nevznikol žalobcovi nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia z mojej strany. Nakoľko povinnosť zrážať preddavky na daň a tieto v správnej výške odvádzať správcovi dani ukladajú daňové predpisy jedine platiteľovi dane, v tomto prípade žalobcovi, a teda ak platiteľ dane zaplatil správcovi dane dodatočne predpísanú daň, bol tak povinný urobiť lebo si plnil iba svoju povinnosť vyplývajúcu mu z ustanovenia § 68 zákona č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov v znení neskorších predpisov, nakoľko dodatočne predpísaná daň mu bola predpísaná „k priamemu plateniu“...

12. Na uvedenom nič nemení ani skutočnosť, že právo správcu dane dodatočne vyrubiť daň sa voči daňovému dlžníkovi, v tomto prípade platiteľovi dane, premlčí uplynutím troch rokov od konca roku, v ktorom vznikla povinnosť podať daňové priznanie alebo hlásenie, alebo v ňom vznikla daňová povinnosť...»

Sťažovateľ cituje časť odôvodnenia rozsudku krajského súdu: „Naviac z vykonaného dokazovania nepochybne vyplynulo, že žalobca ako platiteľ dane, správcovi dane, daňovému orgánu uhradil dňa 10. 5. 1999 na základe ním vyššie uvádzaného vydaného výmeru, aj keď podľa zákona č. 286/1992 Zb. v znení neskorších predpisov platnom do 31. 12. 1999 takúto povinnosť nemal, lebo už žalovanému nevyplácal pôžitky a rozhodne túto povinnosť už mal v tomto čase žalovaný ako daňovník (§ 40ch ods. 8). Žalobca splnil za žalovaného jeho dlh, hoci podľa zákona plniť nemal a plnil za žalovaného to, čo mal plniť

žalovaný ako daňovník.“, pričom v sťažnosti ďalej uvádza: „... odvolací súd poprel existenciu právoplatného a vykonateľného rozhodnutia správneho orgánu... ktorým správca dane uložil povinnosť priamo žalobcovi, pričom pre právoplatné rozhodnutia platí prezumpcia správnosti. Len na okraj uvádzam, že uvedené rozhodnutie správcu dane nebolo zrušené, žalobca sa voči tomu rozhodnutiu nijakým právne relevantných spôsob nebránil a v konečnom dôsledku ma o takomto rozhodnutí ani neupovedomil a neumožnil, aby som sa voči takémuto rozhodnutiu účinne bránil sám v mene správcu, práve naopak povinnosť uloženú rozhodnutím správcu dane v dobrovoľne splnil. Vo vzťahu k aplikácii ustanovenia § 40ch ods. 8 zákona odvolacím súdom uvádzam, že toto ustanovenie sa na danú vec nevzťahuje.“

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„Krajský súd v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 4Co/239/2010 porušil základné právo sťažovateľa vlastníť majetok podľa článku 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa článku 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, a základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa článku 46 Ústavy Slovenskej republiky a podľa článku 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 16. decembra 2010, č. k. 4Co/239/2010-160, sa zrušuje a vec sa vracia Krajského súdu v Košiciach na nové prejednanie a rozhodnutie.

Sťažovateľovi priznáva náhradu trov právneho zastúpenia, ktorú je Krajský súd v Košiciach povinný vyplatiť priamo na účet právneho zástupcu sťažovateľa do dvoch mesiacov odo dňa právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa judikatúry ústavného súdu o zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu verejnej moci (v danom prípade krajského súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré sťažovateľ označil, či už pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov (I. ÚS 66/98, III. ÚS 206/03, II. ÚS 77/04). Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 195/04, I. ÚS 11/05).

V súlade s uvedenými zásadami ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Sťažovateľ vidí porušenie svojich označených základných a iných práv rozsudkom krajského súdu.

1. K namietanému porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07).

Podstatou námietok sťažovateľa vo vzťahu k porušeniu základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru bolo tvrdenie, že namietaný rozsudok krajského súdu je arbitrárny, keďže nedáva odpoveď na otázky, ktoré v konaní nastolil sťažovateľ.

Okresný súd Košice II (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom č. k. 19 C 304/2000-101 z 26. júna 2007 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) zaviazal sťažovateľa zaplatiť žalobcovi OTP Banka Slovensko, a. s., 30 618 Sk s prísl. z titulu bezdôvodného obohatenia a 1 224 Sk trovy konania. O odvolaní sťažovateľa proti rozsudku okresného súdu rozhodol krajský súd rozsudkom sp. zn. 4 Co 289/07 z 12. marca 2009. Na základe sťažnosti podanej sťažovateľom ústavný súd nálezom č. k. II. ÚS 35/2010-32 z 3. júna 2010 (ďalej len „nález ústavného súdu“) vyslovil porušenie základných práv sťažovateľa podľa čl. 20 ods. 1

a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu rozsudkom krajského súdu sp. zn. 4 Co 289/07 z 12. marca 2009, pričom ústavný súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. Vyslovenie porušenia uvedených základných a iných práv odôvodnil ústavný súd v relevantnej časti nálezu takto: *«Z citovanej časti napadnutého rozhodnutia vyplýva, že krajský súd sa iba v celom rozsahu stotožnil so závermi okresného súdu bez toho, aby vzhľadom na predmet konania, ktorým bolo rozhodnutie o vydanie bezdôvodného obohatenia, čo i len uviedol príslušné ustanovenie Občianskeho zákonníka upravujúceho otázku bezdôvodného obohatenia, ktoré na daný prípad aplikoval. Občiansky zákonník upravuje viacero skutkových podstát bezdôvodného obohatenia, a to v § 451 a § 454, pričom v danom prípade sa iba z rozhodnutia okresného súdu možno dozvedieť, že na daný prípad bolo aplikované ustanovenie § 454 Občianskeho zákonníka.*

Podľa § 454 Občianskeho zákonníka bezdôvodne sa obohatil aj ten, za koho sa plnilo, čo podľa práva mal plniť sám.

Uvedená skutková podstata bezdôvodného obohatenia je naplnená za predpokladu, že ten, kto plnil veriteľovi, sám túto povinnosť nemal, ale plnil namiesto dlžníka, ktorému tento dlh voči veriteľovi vznikol, či už zo zákonného alebo zmluvného záväzku. Dôsledkom takéhoto plnenia je, že prijatím plnenia veriteľom od osoby odlišnej od dlžníka zanikol aj dlh dlžníka voči veriteľovi.

Z napadnutého rozhodnutia krajského súdu nevyplýva, žeby sa krajský súd, ktorý dospel k záveru o naplnení uvedenej skutkovej podstaty bezdôvodného obohatenia, vysporiadal aj s príslušnými ustanoveniami s vecou súvisiaceho zákona o dani z príjmov.

Krajský súd sa zaoberal tým, že aj príjem z prenájmu služobného bytu sa považuje za príjem, ktorý podlieha zdaneniu daňou z príjmu podľa zákona o dani z príjmov, čo v danom prípade aj podľa sťažovateľa nebolo sporným. Spornou bola otázka, kto mal voči správcovi dane postavenie daňového dlžníka, a teda či žalobca (platiteľ dane) plnil správcovi dane „svoj dlh“, alebo či plnil dlh sťažovateľa (daňovníka), a teda namiesto neho. V tomto smere sa odôvodnenie napadnutého rozhodnutia krajského súdu javí ako nedostatočné.

Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces, ktorý je chránený v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, je okrem práva domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde (prístup k súdu) aj právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej

súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia síce neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania, avšak z odôvodnenia rozhodnutia musia byť zrejmé všetky pre rozhodnutie podstatné skutočnosti objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia.

Podľa názoru ústavného súdu z citovanej časti odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu je zrejmé iba stotožnenie sa krajského súdu s názorom okresného súdu, avšak bez toho, aby krajský súd toto svoje stanovisko zdôvodnil aj ústavne konformnými dôvodmi. Inými slovami, z rozsudku krajského súdu ani v spojení s rozsudkom okresného súdu nie sú dostatočne zrejmé dôvody, na základe ktorých krajský súd ustálil, že na strane žalovaného sťažovateľa došlo k bezdôvodnému obohateniu, ktoré je povinný vydať, a teda, že boli naplnené znaky skutkovej podstaty bezdôvodného obohatenia podľa § 454 Občianskeho zákonníka.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že rozsudok krajského súdu sp. zn. 4 Co 289/07 z 12. marca 2009 je zjavne neodôvodnený, arbitrárny a z ústavného hľadiska neudržateľný, a teda ním bolo porušené základné právo a právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené v bode I výroku tohto rozhodnutia.»

Po zrušení rozsudku krajského súdu sp. zn. 4 Co 289/2007 z 12. marca 2009 nálezom ústavného súdu o odvolaní sťažovateľa proti rozsudku okresného súdu krajský súd opätovne rozhodol rozsudkom č. k. 4 Co 239/2010-160 zo 16. decembra 2010 tak, že rozsudok okresného súdu potvrdil vo výroku o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 30 168 Sk istiny a v prevyšujúcej časti a vo výroku o trovách konania zrušil rozsudok okresného súdu a v rozsahu zrušenia mu vec vrátil na ďalšie konanie.

Z odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu vyplýva, že sťažovateľ v odvolaní proti rozsudku okresného súdu „Vytýkal súdu prvého stupňa nesprávne zistenie skutkového stavu a nesprávne právne posúdenie veci, keďže žalobca ako zamestnávateľ, t. j. platiteľ príjmu, neplnil riadne svoje povinnosti vyplývajúce mu zo zákona č. 286/1992 Zb. v znení platnom a účinnom pre zdaňovacie obdobie roku 1997, t. j. najmä nezahrnul do

základu dane z príjmov zo závislej činnosti všetky príjmy, podľa zákona nezrazil preddavky na daň z príjmov zo závislej činnosti zo zdaniteľnej mzdy v správnej výške a tieto preddavky na daň z príjmov zo závislej činnosti a funkčných pôžitkov v správnej výške a v zákonom stanovenom termíne neodviedol správcovi dane.

Táto skutočnosť je významná najmä z dôvodu, že nepeňažné plnenie, ktoré spočívalo v užívaní bytu..., bolo poskytované na základe platnej a účinnej zmluvy o nájme bytu uzatvorenej dňa 27. marca 1997 medzi právnym predchodcom žalobcu ako prenajímateľom a ním ako nájomcom, teda zamestnávateľ do dňa vzniku nájmu vedel o poskytovaní nepeňažného plnenia v jeho prospech, ktorý bol povinný zahrnúť do základu dane z príjmov zo závislej činnosti.

V ďalšom poukázal na to, že súd nesprávne posúdil vec, keď uzavrel, že je povinný zaplatiť žalobcovi uplatňovanú sumu titulom bezdôvodného obohatenia, keďže porušenie povinnosti uloženej žalobcovi resp. jeho právnemu predchodcovi, daňovými predpismi podľa § 40f, 40j, ods. 2 zák. č. 286/1992 Zb., resp. podľa § 5 ods. 3 zák. č. 511/92 Zb. zákona o správe dani (§ 68 a § 56 ods. 4) a to povinnosti zraziť preddavky na daň v správnej výške a odviesť ich správcovi dane, včas nemôže založiť vznik zodpovednosti za bezdôvodné obohatenie daňovníka na úkor platiteľa dane, keď daňovník nemôže žiadnym spôsobom ovplyvniť plnenie uvedených povinností platiteľom dane. Navyiac o nesplnení uvedených povinností platiteľom dane a s tým súvisiacim dodatočným predpísaním dane nemal žalovaný žiadnu vedomosť a dozvedel sa o tom až potom, čo bola podaná žaloba vo veci.

Navyiac, ak platiteľ dane nezrazil u daňovníka preddavok v určenej výške, môže daň dodatočne zraziť za uplynulé zdaňovacie obdobie najneskôr do 31. marca nasledujúceho roka, teda v prejednávanom prípade najneskôr do 31. marca 1998, čo nepochybne vyplýva z ustanovenia § 40j ods. 2 z. č. 286/1992 Zb..

Táto lehota má charakter prekluzívnej lehoty, s uplynutím ktorej je spojený zánik akéhokoľvek nároku na dodatočné zrazenie dane platiteľom dane daňovníkovi a na tom nič nemení ani skutočnosť, že právo správcu dane dodatočne vyrubiť daň sa voči daňovému dlžníkovi, v tom prípade platiteľovi dane premlčí uplynutím troch rokov od konca roku, v ktorom vznikla povinnosť podať daňové priznanie, alebo hlásenie alebo v ňom vznikla

daňová povinnosť. Teda dodatočným zaplatením nedoplatku dane Žalobcu nemohol a ani nevznikol žalobcovi nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia z jeho strany.

Žalobca si teda plnil iba svoju povinnosť vyplývajúcu z ust. § 68 z. č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov, nakoľko dodatočne predpísaná daň mu bola predpísaná k priamemu plateniu, čo znamená, že takto dodatočne predpísaná daň žalobcovi sa považuje za daň nezaplatenú žalobcom a nie za daň nezaplatenú žalobcom za daňovníka, t. j. za žalovaného. Navyiac zotrval na vznesenej námietke premlčania tak, ako ju uviedol v podaní zo dňa 20. 6. 2007, keďže premlčacia lehota podľa neho uplynula najneskôr 31. januára 2000.“

Z relevantnej časti odôvodnenia napadnutého rozsudku, v ktorej sa krajský súd vysporiadava s odvolaním sťažovateľa, vyplýva: „S poukazom na závery nálezu Ústavného súdu, ktorý vo svojom rozhodnutí vytkol Krajskému súdu v Košiciach arbitrážnosť jeho postupu v odvolacom konaní a nedostatočné odôvodnenie jeho rozhodnutia, odvolací súd k odvolacím námietkam sústredeným v odvolaní žalovaného uvádza:

Predmetom konania v predmetnej veci je Žalobcom uplatnený nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia podľa § 454 O. z., ku ktorému došlo v súvislosti so zvýhodneným užívaním služobného bytu žalovaného, vykonávajúceho funkciu člena Predstavenstva právneho predchodcu žalobcu (I. a. s.), na základe ktorého vznikla zákonná povinnosť žalovaného (daňovníka) zaplatiť daň. Žalobca ako platca dane porušil svoju povinnosť pri vyberaní a platení dane z príjmu zo závislej činnosti a funkčných pôžitkov, preto mu bol daňovým úradom vyrubený dodatočný predpis na dani platobným výmerom Daňového úradu B. 600/220/46254/ZČ/99/Str zo dňa 28. 4. 1999 podľa § 40r zák. č. 2867/1992 Zb. v znení neskorších predpisov, ktorý aj zaplatil dňa 20. 5. 1999 v pomernej sume pripadajúcej na žalovaného, ktorá predstavuje uplatňovanú sumu v konaní.

Takýmto plnením žalobcu potom došlo k bezdôvodnému obohateniu podľa § 454 O. z. na strane žalovaného, keďže žalobca použitím svojich finančných prostriedkov plnil za žalovaného, čo podľa práva mal plniť sám. Takúto povinnosť platiť daň mal daňovník, v predmetnom prípade žalovaný a žalobca bol len v pozícii platiteľa dane, ktorý mal zákonnú povinnosť odvieť daň.

Žalovaný spochybňoval dôvodnosť uplatňovaného nároku citáciou platných ustanovení zákona o daniach z príjmov, resp. zákona o správe dane a poplatkov porušením povinností zo strany žalobcu, z čoho vyvodzoval, že on ako daňovník nemohol žiadnym spôsobom ovplyvniť plnenie uvedenej povinnosti platiť dane a navyiac o nesplnení takýchto povinností platiteľom dane správcovi dane ako daňovník ani nemal vedomosť s tým, že v tejto súvislosti zdôraznil právnu úpravu uvedenú v ustanovení § 40j ods. 2 zák. č. 286/1990 Z. z. účinnom pre zdaňovacie obdobie v roku 1997. Poukázal aj na vznesenú námietku premlčania, keďže premlčacia doba podľa jeho názoru uplynula najneskôr 31. januára 2000.

V tejto súvislosti odvolací súd dáva do pozornosti žalovaného, že predmetom konania vo veci je žaloba na plnenie, teda na vydanie (zaplatenie) bezdôvodného obohatenia podľa § 454 O. z., teda plnenie zo záväzkovo-právneho vzťahu (majetkového vzťahu, občianskoprávneho vzťahu) aký má na mysli ustanovenie § 1 O. z. (§ 489) a nie vzťahu administratívneho, teda vzťahu medzi daňovým orgánom Štátu a platiteľom dane.

Bezdôvodné obohatenie v Občianskom zákonníku je totiž definované ako záväzkovo-právny vzťah medzi tým, kto sa na úkor iného obohatil a tým, na úkor koho došlo k bezdôvodnému obohateniu.

Záväzok z bezdôvodného obohatenia vznikne iba vtedy, ak sa naplnia všetky zákonom ustanovené predpoklady na jeho vznik (ak sa niekto na úkor iného bezdôvodne obohatil). Predpokladom vzniku právneho vzťahu z bezdôvodného obohatenia je neoprávnené získanie majetkových hodnôt jedným subjektom, a to na úkor iného, v majetkových pomeroch, ktorého sa táto zmena prejavila; ujma jedného je v podstate dôsledkom obohatenia iného.

Pri úvahe o povahe konkrétneho právneho vzťahu medzi účastníkmi je potrebné vychádzať z obsahu tohto vzťahu a zo vzájomného postavenia jeho účastníkov. Predpokladom zodpovednosti za získaný majetkový prospech, ktorý sa musí vydať nie je protiprávny úkon obohateného ani jeho zavinenie, ale objektívne vzniknutý stav obohatenia sa, ku ktorému došlo spôsobom, ktorý právny poriadok neuznáva, teda bez právom uznaného dôvodu, bez ohľadu na to, či obohatený o získaní bezdôvodného obohatenia vedel alebo nevedel. V prípade § 454 O. z. ide o spôsob získania bezdôvodného obohatenia, keď je tu právna povinnosť na konkrétne plnenie u toho, za ktorého bolo plnené a naopak, nie je tu povinnosť na strane toho, kto za neho splnil. Ten, kto plnenie poskytol za iného, má právo

žiadať vydanie predmetu bezdôvodného obohatenia od toho, za koho plnil a nie od toho, komu plnil. Dlužník, za ktorého bolo plnené, sa stáva obohatený na úkor toho, kto za neho veriteľovi poskytol plnenie, splnením jeho dlhu iným a to v okamihu, kedy zanikol jeho dlh.

V tejto súvislosti odvolací súd opätovne poukazuje na to, že užívanie nadštandardne vybaveného služobného bytu žalovaným bolo príjmom rovnakého charakteru, aký predpokladá ustanovenie § 6 ods. 3 zák. č. 286/1992 Z. z. v znení platnom a účinnom pre zdaňovacie obdobie roku 1997 a takýto príjem bol predmetom dane podľa § 6 ods. 2 citovanej právnej normy a žalovaný mal postavenie daňovníka podľa § 2 ods. 1 citovanej právnej normy. Povinnosť zaplatiť daň z príjmov správcovi dane zo všeobecnosti mal daňovník (žalovaný) v lehote na priznanie po uplynutí zdaňovacieho obdobia, za ktoré sa daň vyrubovala (§ 40d ods. 1 uvedeného zákona).

Ustanovenie § 40f citovanej právnej normy ustanovovalo povinnosť zraziť preddavok na daň z príjmov zo závislej činnosti a funkčných pôžitkov zo zdaniteľnej mzdy daňovníka platiteľovi dane a tento zrazený preddavok odviest' správcovi dane. Nedoplatok dane vyplývajúci z ročného vyúčtovania preddavkov má platiteľ dane zraziť daňovníkovi zo mzdy najneskôr do konca zdaňovacieho obdobia, v ktorom sa vykonávalo ročné zúčtovanie preddavkov a odviest' zrazený preddavok správcovi dane (§ 40ch ods. 8 uvedeného zákona).

Za tohto stavu daňová povinnosť zaplatiť daň z príjmov zo závislej činnosti a funkčných pôžitkov v prejednávanej veci vznikla žalovanému ako daňovníkovi. Žalobca ako platiteľ dane nezahrnul do ročného základu žalovaného uvedené príjmy, v dôsledku čoho bola ročná daň žalovaného vypočítaná nesprávne a daňový úrad ako správca dane započítal a žalobcovi vyrubil dodatočný predpis na dani vyššie uvedeným rozhodnutím Daňového úradu...

Odvolací súd opätovne poukazuje na to, že žalobcovi bolo síce rozhodnutím príslušného daňového úradu, teda správcom dane vyrubovaný dodatočný predpis na dani, ale ako platiteľovi dane a nie ako daňovníkovi. Pri posudzovaní dôvodnosti uplatneného nároku a povahy uplatneného nároku je preto nevyhnutné dôsledne rozlišovať medzi vzťahom verejnoprávnym podľa daňových predpisov a vzťahom občianskoprávnym, medzi tým, kto vydanie takéhoto bezdôvodného obohatenia v občianskom súdnom konaní podanou Žalobou vymáha a tým, proti komu ju vymáha.

Daňovníkom je totiž osoba, ktorej príjmy a majetok alebo činnosti priamo podliehajú daní a je definovaná ustanovením § 5 ods. 2 zák. č. 511/92 Z. z. v znení účinnom pre uplatňované obdobie a platiteľom dane osoba, ktorá odvádza správcovi dane daň vybranú od daňovníka alebo zrazenú daňovníkovi a majetkovo za ňu zodpovedá a je definovaná v § 5 ods. 3 citovanej právnej normy.

Platiteľ dane teda neplní vlastnú daňovú povinnosť zo svojich finančných prostriedkov, ale z prostriedkov daňovníka odvádza jeho daňovú povinnosť. Ide o špecifickú povahu prípadu, kedy do vzťahu medzi správcom dane a daňovníkom vstupuje tretia osoba – platiteľ dane, ktorý plní za daňovníka. Uskutočneným plnením sa síce majetok povinného subjektu daňovníka nezmenšil, avšak keby svoju povinnosť splnil, teda zaplatil svoju daň, k zmenšeniu majetku by došlo. Naopak, keďže za neho splnil jeho dlh platiteľ dane, okamihom splnenia dlhu, teda 10. 5. 1999 daňovník získava neoprávnený majetkový prospech. V prejednávanvej veci nie je možné prijať ani ďalšiu argumentáciu žalovaného s poukazom na rozhodnutie NS SR 3Cdo 7/2001, keďže v predmetnej veci bol žalobca platiteľom dane a chcel, aby sa na jeho plnení podieľal aj žalovaný.

V prejednávanom prípade ide v občianskom súdnom konaní o vyššie uvádzaný špecifický prípad, kedy do vzťahu medzi správcom dane a daňovníkom (žalovaným) vstupuje tretia osoba platiteľ dane (žalobca), ktorý riadne splnil jeho dlh za daňovníka. Nejde teda o vzťah medzi daňovým orgánom štátu a platiteľom dane, ale vzťah medzi žalobcom, ktorý v predmetnej veci nie je v žiadnom vzťahu so správcom dane a žalovaným, za ktorého žalobca plnil. Významné pre určenie charakteru povinnosti žalovaného je, či išlo o plnenie verejnoprávnej alebo inej povinnosti, keďže v občianskom súdnom konaní v prejednávanvej veci sa jedná o vzťah súkromnoprávny, majetkový, ako má na zreteli právna úprava daná ustanoveniami Občianskeho zákonníka. Preto je právne bezvýznamná aj ďalšia odvolacia námietka žalovaného o premlčaní uplatneného nároku a správne uzavrel súd prvého stupňa, ak stanovil dobu počiatku premlčacej lehoty v nadväznosti na zaplatenie predpísanej dane žalobcom 10. 5. 1999, keďže predmetom konania nie je premlčanie nároku na zrazenie preddavku na daň podľa daňových predpisov, ale vydanie bezdôvodného obohatenia vyplývajúce zo záväzkového vzťahu podľa § 489 v spojení s ustanovením § 454 Občianskeho zákonníka.

Naviac z vykonaného dokazovania nepochybne vyplynulo, že žalobca ako platiteľ dane, správcovi dane, daňovému orgánu Štátu uhradil dňa 10. 5. 1999 na základe ním vyššie uvádzaného vydaného výmeru, aj keď v tom čase podľa zákona č. 286/1992 Zb. v znení platnom do 31. 12. 1999 takúto povinnosť nemal, lebo už žalovanému nevyplácal pôžičky a rozhodne túto povinnosť už mal v tomto čase žalovaný ako daňovník (§ 40ch ods. 8). Žalobca splnil za žalovaného jeho dlh, hoci podľa zákona plniť nemal a plnil za žalovaného to, čo mal plniť žalovaný ako daňovník.

Za danej situácie preto odvolací súd opätovne uzatvára, že odvolacie námietky žalovaného sa javia skutkovo aj právne bezvýznamné, preto podľa § 219 ods. 2 rozsudok súdu prvého stupňa čo do výšky uplatnenej istiny ako vecne správny potvrdil.“

Ako vyplýva z citovaného nálezu ústavného súdu, po zrušení rozsudku krajského súdu sp. zn. 4 Co 289/2007 z 12. marca 2009 bolo úlohou krajského súdu opätovne rozhodnúť o odvolaní sťažovateľa proti rozsudku okresného súdu pri rešpektovaní nálezu ústavného súdu, z ktorého vyplývala povinnosť krajského súdu

- uviesť, či na daný prípad bezdôvodného obohatenia aplikoval ustanovenie § 451 alebo § 454 Občianskeho zákonníka,
- vysporiadať sa s príslušnými ustanoveniami s vecou súvisiaceho zákona o dani z príjmov,
- vyriešiť spornú otázku, kto mal voči správcovi dane postavenie daňového dlžníka, a teda či žalobca plnil správcovi dane svoj dlh alebo či plnil dlh sťažovateľa.

Po preštudovaní odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu ústavný súd konštatuje, že krajský súd sa v napadnutom rozsudku podrobne vysporiadal so všetkými dôvodmi odvolania sťažovateľa proti rozsudku okresného súdu.

Citované rozhodnutie obsahuje podľa názoru ústavného súdu dostatok skutkových a právnych záverov, pričom ústavný súd konštatuje, že závery, ku ktorým krajský súd dospel, nemožno označiť za svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplýva z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu.

Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ v sťažnosti neuvádza žiadne skutočnosti, ktoré by boli spôsobilé spochybniť správnosť rozsudku krajského súdu, iba opakuje dôvody sťažnosti, o ktorej už ústavný súd svojím nálezom rozhodol. Ústavný súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že krajský súd pri opätovnom rozhodovaní o odvolaní sťažovateľa proti rozsudku okresného súdu rešpektoval v plnej miere nález ústavného súdu a ústavne súladným spôsobom sa vysporiadal so všetkými dôvodmi odvolania, na ktoré ústavný súd v náleze poukázal. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s názorom krajského súdu nestotožňuje, nepostačuje na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo o arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

Ústavný súd napokon konštatuje, že krajský súd sa v napadnutom rozsudku vysporiadal so všetkými dôvodmi odvolania sťažovateľa, a to aj s tými, na ktoré ústavný súd v svojom náleze nepoukázal. Tieto skutočnosti jednoznačne vyplývajú z citovaného odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu, a preto ústavný súd nepovažuje za potrebné k tomuto podrobnému odôvodneniu čokoľvek uvádzať.

Z uvedeného dôvodu bolo potrebné sťažnosť sťažovateľa odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

2. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu rozsudkom krajského súdu

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická osoba alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou

verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

Ústavný súd konštatuje, že v danej veci nie je dôvod, aby odlišne posudzoval aplikovateľnosť čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu.

Ústavný súd pripomína svoju stabilizovanú judikatúru (napr. II. ÚS 78/05, IV. ÚS 301/07), ktorej súčasťou je aj právny názor, že všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým patrí aj základné právo vyplývajúce z čl. 20 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 1 dodatkového protokolu ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprosesné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. O prípadnom porušení základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, resp. čl. 1 dodatkového protokolu, by bolo možné uvažovať zásadne len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprosesných princíпов vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. v spojení s ich porušením.

Keďže ústavný súd nezistil porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Keďže ústavný súd sťažnosť odmietol ako celok, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa uvedenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. júna 2011